
EBA/WRG/2013/01

12 ta' Diċembru 2013

Twissija lill-konsumaturi dwar muniti virtwali

Sommarju

L-Awtorità Bankarja Ewropea (EBA) qed toħroġ din it-twissija biex tiġbed l-attenzjoni dwar ir-riskji possibbli li inti tista' tiltaqa' magħhom meta tixtri, iżzomm jew tinnegozja muniti virtwali bħal Bitcoin. Il-muniti virtwali jibqgħu jkunu fl-aħbarijiet u qed igawdu popolarità dejjem tikber.

Madankollu, jeħtieġ tkun konxju mir-riskji marbutin ma' muniti virtwali, inkluż it-telf ta' flusek. M'hemm ebda protezzjoni speċifika regolatorja li tkoprik għal telf jekk pjattaforma li tiskambja jew iżzomm il-muniti virtwali tiegħek tfalli jew ma tibqax jinnegozja.

Waqt li l-EBA attwalment qed tivvaluta l-kwistjonijiet rilevanti kollha b'rabta ma' muniti virtwali biex tidentifika jekk muniti virtwali jistgħux u għandhomx ikunu regolati u jkollhom superviżjoni, il-parir tagħna huwa li inti għandek tkun konxju mar-riskji marbutin magħhom.

X'inhuma muniti virtwali?

Munita virtwali hija għamla ta' flus diġitali mhux regolata li ma tinħariġx jew ma tkunx iggarantita minn bank ċentrali u li tista' sservi bħala mezz ta' ħlas. Muniti virtwali jistgħu jiġu f'ħafna għamliet, li jibdeu bħala muniti f'ambjenti online ta' logħob fuq il-kompjuter u netwerks soċjali, u jiżviluppaw f'mezzi ta' ħlas aċċettat 'offline' jew 'fil-ħajja reali'. Illum huwa dejjem aktar possibbli li jintużaw muniti virtwali bħala mezz ta' ħlas għal prodotti u servizzi fi ħwienet li jbiegħu bl-imnut, ristoranti u postijiet ta' divertiment. Dawn it-tranzazzjonijiet bosta drabi ma jinkludux tariffi jew ħlasijiet oħra, u ma jinvolvux banek.

Aktar reċenti l-munita virtwali 'Bitcoin' serviet biex tikkreja generazzjoni ġdida ta' muniti virtwali decentralizzati, b'munita għal oħra li jkunu ugwali – li sikwit jissejġu wkoll muniti ('crypto'). Wara t-tkabbir tal-munita dan l-aħħar, kien għemmm għexieren ta' muniti virtwali oħra li żvolgiew u li jintużaw bħal Bitcoin.

Kif taħdem is-sistema?

Jekk nieħdu Bitcoin bħala eżempju, muniti virtwali jistgħu jinxtraw fi pjattaforma ta' skambju bl-użu ta' munita konvenzjonali. Wara jkunu ttrasferiti għal kont Bitcoin personalizzat magħruf bħala portafoll diġitali ('digital wallet'). Bl-użu ta' dan il-portafoll il-konsumaturi jkunu jistgħu jibagħtu

Bitcoins online lil min ikun li jkun lest jaċċettahom jew li jaqlibhom f'munita konvenzjonali awtorizzata (bħall-Euro, l-Isterlina jew id-Dollaru).

Bitcoins godda jinholqu online bl-użu ta' softwer intensiv għall-kompjuter magħruf bħala 'Bitcoin miners'. Dan is-softwer jippermetti lill-konsumaturi 'iħaffru' ammonti żgħar fil-munita billi jsolvu b'mod deliberat algoritmi kumplessi. Madankollu, iż-żieda fil-provvista tal-flus hija fissa u għalhekk ammonti żgħar biss jinħarġu kull tant żmien.

Liema huma r-riskji li jeħtieġlek tkun konxju tagħhom?

L-EBA identifikat diversi karatteristiċi u riskji li inti għandek tkun konxju tagħhom meta tixtri, iżżomm jew tinnegozja muniti virtwali.

Inti tista' titlef flusek fi pjattaforma ta' skambju

Biex tixtri muniti virtwali, inti tista' tixtri muniti direttament mingħand xi ħadd li jkunu tiegħu jew minn pjattaforma ta' skambju. Dawn il-pjattaformi aktarx li ma jkunux regolati. F'għadd ta' każijiet pjattaformi ta' skambju ma baqgħux fin-negozju jew falled – xi minn daqqiet minħabba 'hacking' minn partijiet terzi. L-EBA taf dwar konsumaturi li kontinwament jitilfu ammonti sinifikanti ta' flus miżmumin fuq dawn il-pjattaformi.

Għandek tkun konxju mill-fatt li pjattaformi ta' skambju mhumiex banek li jzommu l-munita virtwali tagħhom bħala depożitu. Jekk pjattaforma ta' skambju titlef il-flus jew tfalli, m'hemmx protezzjoni legali speċifika – pereżempju permezz ta' skema ta' garanzija ta' depożitu – li tkoprik għal telf li jiġi minn xi fondi li inti stajt żammejt fil-pjattaforma ta' skambju, anki meta l-iskambju jkun irregiſtrat ma' awtorità nazzjonali.

Flusek jistgħu jinsterqu mill-portafoll diġitali tiegħek

Malli tixtri munita virtwali din tinħażen f'portafoll diġitali' f'kompjuter, laptop jew smart phone. Portafolli diġitali għandhom kodiċi pubblika u kodiċi privata jew password li jippermettulek ikollok access għalihom. Madankollu, portafolli diġitali jistgħu jintlaħqu minn hackers. Bħal f'portafolli konvenzjonali, jistgħu, għalhekk, jinsterqu flus mill-portafoll tiegħek. Kienu rrapportati każijiet ta' konsumaturi li tilfu muniti virtwali ta' aktar minn miljun dollaru Amerikan, bi ftit tama li jintraddu.

Barra dan, jekk titlef il-kodiċi jew password għall-portafoll diġitali tiegħek, il-munita virtwali tiegħek tista' tintilef għal dejjem. M'hemmx aġenziji ċentrali li jirregiſtraw passwords jew li joħroġu oħrajn flokhom.

M'intix protett meta tuża muniti virtwali bħala mezz ta' pagament

Meta tuża muniti virtwali bħala mezz ta' ħlas għal prodotti u servizzi inti ma tkunx protett b'xi drittijiet ta' rifużjoni skont il-liġi tal-UE offruta, pereżempju għal trasferimenti minn bank konvenzjonali jew kont ieħor ta' ħlas. Djun mhux awtorizzati jew mhux korretti minn portafoll diġitali jistgħu, għalhekk, imma mhux is-soltu, jitreggħu lura. L-aċċettazzjoni ta' muniti virtwali

minn bejjiegħa bl-imnut mhix garantita b'mod permanenti u hija bbażata fuq id-diskrezzjoni tagħhom u/jew fuq ftehimiet kuntrattwali, li jistgħu jiegħfu fi kwalunkwe ħin u mingħajr perjodu ta' avviż.

Il-valur tal-munita virtwali tiegħek jista' jinbidel malajr, u jista' wkoll jiġi fix-xejn

Il-prezz ta' Bitcoins u muniti virtwali oħra għola b'mod qawwi. Dan ġiegħel lil xi konsumaturi jagħżlu li jinvestu fihom. Madankollu jeħtieġ tkun taf li l-valur ta' muniti virtwali kien volatili ħafna u jista' faċilment jinżel kif ukoll jitla'. Jekk il-popolarità ta' munita virtwali partikolari tinżel, pereżempju jekk munita virtwali oħra ssir popolari, allura jista' wkoll ikun possibbli li l-valur tal-ewwel munita virtwali jinżel b'mod sever u permanenti.

Il-volatilità tal-prezz tal-muniti taffetwak jekk tixtri muniti virtwali bħala mezz ta' pagament: mhux bħal flus f'bank tradizzjonali jew f'kont ta' ħlas denominat f'munita awtorizzata, inti ma tistax tkun żgurat li l-valur tal-fondi tiegħek f'munita virtwali jibqa ftit jew wisq stabbli.

Tranzazzjonijiet f'munita virtwali jistgħu jintużaw ħażin għal attivitajiet kriminali, inkluż il-ħasil tal-flus

Tranzazzjonijiet f'muniti virtwali huma pubbliċi, iżda s-sidien ta' dawn it-tranzazzjonijiet u min jirċevihom mhumiex. It-tranzazzjonijiet ġeneralment ma jkunux traċċabbli u jipprovdu lil konsumaturi ta' muniti virtwali bi grad għoli ta' anonimità. Għalhekk huwa possibbli li n-netwerk ta' muniti virtwali jintuża għal tranzazzjonijiet b'rabta ma' attivitajiet kriminali, inkluż il-ħasil tal-flus. Dan l-użu ħażin jista' jolqotok minħabba li aġenziji tal-infurzar tal-liġi jistgħu jiddeċiedu li jagħlqu pjattaformi ta' skambju u ma jhallux ikollok aċċess jew tagħmel użu minn fondi li l-pjattaformi jistgħu jkunu qed iżomm għan-nom tiegħek.

Tista' tkun soġġett għal obligazzjonijiet ta' taxxa

Għandek tkun taf li meta żzomm muniti virtwali inti jista' jkollok implikazzjonijiet ta' taxxa, bħal taxxa fuq il-valur miżjud jew taxxa fuq il-qligħ kapitali. Għandek tqis jekk japplikawx obligazzjonijiet ta' taxxa f'pajjiżek meta tuża muniti virtwali.

X'tista' tagħmel biex tiproteġi lilek innifsek?

Nirrakkomandaw li jekk inti tixtri muniti virtwali inti għandek tkun konxju u tifhem sewwa l-karatteristiċi tagħhom. M'għandekx tuża flus 'reali' li inti ma tkunx tista' tiflaħ tiflef.

Għandek ukoll teżercita l-istess kawtela għall-portafoll diġitali tiegħek bħalma tagħmel għall-portafoll jew portmoni konvenzjonali tiegħek. M'għandekx iżzomm ammonti kbar ta' flus fihom għal perjodu estiż ta' żmien, u kun żgur li żzommhom imħarsa u sikuri. Għandek ukoll tkun familjari mal-appartenenza, il-mudell tan-negożju, it-trasparenza u l-perċezzjoni pubblika dwar il-pjattaformi ta' skambju li inti qed tqis li tuża.